

تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۰۳
شماره ۵/۴۲/۱۴۷۰۵
پیوست دارد

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

اتوماسیون اداری

باسمه تعالی

- هیات رئیسه محترم اتاق ایران

- دبیرکل محترم اتاق ایران

- معاونین محترم اتاق ایران

موضوع: نظریه های مشورتی شماره ۲۹۰۸/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ و شماره ۲۹۳۴/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ و شماره ۲۹۹۶/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲

باسلام و تحیات ،

پیوست تصویر " نظریه های مشورتی شماره ۲۹۰۸/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ و شماره ۲۹۳۴/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶ و شماره ۲۹۹۶/۹۳/۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲ " که در روزنامه رسمی شماره ۲۰۶۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۰۵ منتشر گردیده است، جهت ملاحظه ابفاد و اهم نظریات مشورتی سه گانه مذکور، جهت مزید استحضار بشرح ذیل معروض می گردد:

- موضوع: دستور عدم پرداخت در خصوص چک هایی که در يد دارند چک مفقود می گردد و اطلاق وصف کیفری به مدعی مفقودی چک..... "اولاً: با توجه به تعریف ذینفع موضوع ماده ۱۴ قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۰۴/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی در تبصره ۱ این ماده، صادرکننده چک یا ذینفع یا قائم مقام قانونی آنها در صورت مفقود شدن چک، می توانند کتباً دستور عدم پرداخت وجه چک را به بانک مربوطه بدهند. ثانیاً: هرگاه ذینفع به طور کتبی، دستور عدم پرداخت وجه چک را به بانک بدهد، چنانچه خلاف ادعای وی که موجب عدم پرداخت شده، ثابت گردد، واجد مسئولیت کیفری موضوع قسمت اخیر ماده ۱۴ قانون چک است. ثالثاً: چنانچه سوءنیت صادرکننده ثابت نشود، فاقد مسئولیت کیفری موضوع قسمت اخیر ماده ۱۴ قانون یاد شده است. رابعاً: اثبات بزه خیانت در امانت، موجب عدم مسئولیت کیفری و حقوقی صادرکننده است؛ ولی دارنده با حسن نیت می تواند به يد قبل خود جهت مطالبه وجه چک مراجعه نماید."

- موضوع: صدور گواهی عدم پرداخت چک های بدون امضایی که به دیگری منتقل گردیده است..... " ضرورت امضاء به عنوان رکن اصلی سند از قوانین گوناگون استنباط می شود؛ از جمله ماده ۱۲۹۳ قانون مدنی به این شرح "..... سند مزبور در صورتی که دارای امضاء یا مهر طرف باشد عادی است." و ماده ۱۳۰۱ ق.م. به این شرح " امضایی که در روی نوشته یا سندی باشد بر ضرر امضاء کننده دلیلی است."، همچنین مواد ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ همین قانون و مواد ۲۲۳ و ۳۰۷ و ۳۱۱ قانون تجارت راجع به اسناد تجاری (برات، سفته، چک) و مواد ۲۷۸ و ۲۷۹ قانون امور حسبی در مورد وصیت نامه و مواد ۶۵ و ۶۳

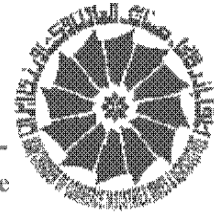
بدون مهر برجسته فاقد اعتبار می باشد

تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۰۳

شماره ۵/۴۲/۱۴۷۰۵

پیوست دارد

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

اتوماسیون اداری

قانون ثبت، که با ملاحظه مواد فوق و تکرار این نوع احکام، هیچ تردیدی در لزوم و اهمیت امضای سند به وجود نمی آید. بنابراین نوشته منتسب به اشخاص، فقط در صورتی قابل استناد است که امضاء شده باشد؛ زیرا امضاء نشان تأیید مندرجات سند می باشد و سند فاقد آن، ناقص بوده و مهمترین رکن اعتبار را ندارد. در فرض سوال، اولاً بانک نمی تواند چک فاقد امضاء را "صادر شده" تلقی و عدم پرداخت آن را گواهی نماید. ثانیاً صدور چنین گواهی از سوی بانک باعث نمی شود چک مزبور اعتبار یافته و یا مصداق صدور چک بلامحل شود."

- موضوع: مسئولیت ضامنین در بازپرداخت وام تاجر ورشکسته و تأثیر مفاد قراردادهای منعقدۀ بر مسئولیت ضامن " ۱- با توجه به مقررات عام قانون مدنی و قانون تجارت، ضامن تاجر ورشکسته در هر حال مسئول پرداخت اصل وام دریافتی وی می باشد. ۲- با توجه به رای وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۴۷/۱۲/۱۴ هیات عمومی دیوانعالی کشور، چون از مدیون اصلی (تاجر ورشکسته) (از تاریخ توقف) نمی توان مطالبه خسارت تاخیر و جریمه نمود، از ضامن هم نمی توان مطالبه خسارت کرد؛ زیرا وی چیزی را ضمانت کرده است که مدیون اصلی باید بپردازد، بنابراین وقتی که مدیون اصلی نباید خسارت تاخیر بپردازد، ضامن هم از آن معاف می باشد. ۳- چنانچه ضامن تسهیلات گیرنده تعهد نموده باشد که در هر حال ولو در صورت ورشکستگی مضمون عنه، مطالبات بانک طلبکار، اعم از اصل و فرع را بپردازد، با توجه مدلول مواد ۱۰ و ۲۱۹ قانون مدنی، ورشکستگی بدهکار اصلی مانع رجوع بانک طلبکار به ضامن و وثیقه گذار برای وصول اصل بدهی و متفرعات آن در حدود تعهد انجام یافته نمی باشد و این فرض، منصرف از ماده ۶۹۱ قانون مدنی است."

حسین بهاری
مدیر امور حقوقی

(اقدام کننده: امور حقوقی / طباطبائی)

دفتر حقوقی اتاق ایران: طبقه پنجم ساختمان مرکزی اتاق ایران
تلفن: ۸۵۷۳۲۵۴۲ دورنگار: ۸۸۳۰۸۳۳۷ پست الکترونیک: legal@iccm.ir

بدون مهر برجسته فاقد اعتبار می باشد

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

نظریات مشورتی اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضائیه
مرجع تصویب: قوه قضائیه
شماره ویژه نامه: ۸۳۹

پنجشنبه، ۵ آذر ۱۳۹۲

سال هفتاد و یک شماره ۲۰۶۰۲

نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

شماره پرونده ۱۶۰۶ - ۸۸ - ۹۲

۲۷۹

سؤال
چنانچه چکی در يد دارنده چک مفقود گردد، درخواست دستور عدم پرداخت چک به بانک توسط صاحب حساب باید داده شود یا دارنده چک؟ و چنانچه دارنده دستور عدم پرداخت دهد آیا وصف کیفری برای وی متصور می‌باشد؟ و در فرض دستور عدم پرداخت از سوی صادرکننده و عدم اطلاع وی از صحت ادعای دارنده مبنی بر مفقود شدن چک، مسئولیت صادرکننده چگونه است؟ و تاثیر اثبات خیانت امانت نسبت به شخص ثالث دارنده با حسن نیت چیست؟

نظریه شماره ۲۹۰۸/۹۲/۷ - ۲۱/۱۱/۱۳۹۲

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
اولاً: با توجه به تعریف ذینفع موضوع ماده ۱۴ قانون صدور چک مصوب ۱۶/۲/۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی در تبصره ۱ این ماده، صادرکننده چک یا ذینفع یا قائم مقام قانونی آنها در صورت مفقود شدن چک، میتوانند کتباً دستور عدم پرداخت وجه چک را به بانک مربوطه بدهند.
ثانیاً: هر گاه ذینفع به طور کتبی، دستور عدم پرداخت وجه چک را به بانک بدهد، چنانچه خلاف ادعای وی که موجب عدم پرداخت شده، ثابت گردد، واجد مسئولیت کیفری موضوع قسمت اخیر ماده ۱۴ قانون چک است.
ثالثاً: چنانچه سوء نیت صادرکننده ثابت نشود، فاقد مسئولیت کیفری موضوع قسمت اخیر ماده ۱۴ قانون یاد شده است.
رابعاً: اثبات بزه خیانت در امانت، موجب عدم مسئولیت کیفری و حقوقی صادرکننده است؛ ولی دارنده با حسن نیت میتواند به يد ما قبل خود جهت مطالبه وجه چک مراجعه نماید.

شماره پرونده ۱۸۴۰ - ۸۸ - ۹۲

۲۸۰

سؤال
چنانچه چکی بدون امضاء صاحب حساب (عمداً یا سهواً) به دیگری منتقل گردد:
اولاً: آیا بانک محال علیه مجاز به صدور گواهی عدم پرداخت می‌باشد یا خیر؟
ثانیاً: در فرض صدور گواهی مذکور توسط بانک آیا چک دارای ارزش و اعتبار حقوقی بوده و می‌توان آنرا بعنوان چک بلامحل تلقی کرد؟

نظریه شماره ۲۹۳۴/۹۲/۷ - ۲۶/۱۱/۱۳۹۲

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
ضرورت امضاء به عنوان رکن اصلی سند از قوانین گوناگون استنباط میشود؛ از جمله ماده ۱۳۹۲ قانون مدنی به این

شرح «..... سند مزبور در صورتی که دارای امضاء یا مهر طرف باشد عادی است» و ماده ۱۲۰۱ ق.م به این شرح «امضایی که در روی نوشته یا سندی باشد بر ضرر امضاءکننده دلیل است»، همچنین مواد ۱۲۰۲ و ۱۲۰۳ همین قانون و مواد ۲۰۷ و ۲۱۱ قانون تجارت راجع به اسناد تجاری (برات، سفته، چک) و مواد ۲۷۸ و ۲۷۹ قانون امور حسبی در مورد وصیت نامه و مواد ۶۵ و ۶۲ قانون ثبت، که با ملاحظه مواد فوق و تکرار این نوع احکام، هیچ تردیدی در لزوم و اهمیت امضای سند به وجود نمیآید. بنابراین نوشته منتسب به اشخاص، فقط در صورتی قابل استناد است که امضاء شده باشد؛ زیرا امضاء نشان تأیید مندرجات سند می‌باشد و سند فاقد آن، ناقص بوده و مهمترین رکن اعتبار را ندارد. در فرض سؤال، اولاً بانک نمیتواند چک فاقد امضاء را «صادر شده» تلفی و عدم پرداخت آن را گواهی نماید. ثانیاً صدور چنین گواهی از سوی بانک باعث نمی‌شود چک مزبور اعتبار یافته و با مصداق صدور چک بلامحل شود.

شماره پرونده ۱۷۹۳ - ۷۹ - ۹۲

۲۸۱

سؤال

- ۱- در صورت ورشکستگی تاجر آیا ضامنین وام تاجر ورشکسته در بانکها علیرغم ورشکستگی مدیون اصلی (گیرنده وام) مسئول پرداخت وام دریافتی تاجر ورشکسته در بانکها می‌باشند یا خیر؟
- ۲- در صورت مسئول بودن ضامنین در پرداخت وام تاجر ورشکسته آیا از تاریخ صدور حکم ورشکستگی تاجر دیرکرد و خسارت تأخیر تأخیر وام دریافتی تاجر بر عهده ضامنین هست و یا ضامنین فقط مسئول پرداخت اصل وام تاجر هستند نه سود و دیرکرد و دیگر خسارتها.
- ۳- در صورتی که در قراردادهای بانک شرط شده باشد که در صورت ورشکستگی گیرنده وام ضامنین مسئول پرداخت اصل وام، دیرکرد و دیگر خسارتها هستند وضعیت حقوقی این فرض چگونه است؟

نظریه شماره ۲۹۹۶/۹۳/۷ - ۲/۱۲/۱۳۹۳

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی فوه قضائیه

- ۱- با توجه به مقررات عام قانون مدنی و قانون تجارت، ضامن تاجر ورشکسته در هر حال مسئول پرداخت اصل وام دریافتی وی میباشد.
- ۲- با توجه به رای وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۲۷/۱۲/۱۲ هیات عمومی دیوانعالی کشور، چون از مدیون اصلی (تاجر ورشکسته) نمیتوان مطالبه خسارت تأخیر و جریمه نمود، از ضامن هم نمیتوان مطالبه خسارت کرد؛ زیرا وی چیزی را ضمانت کرده است که مدیون اصلی باید بپردازد، بنابراین وقتی که مدیون اصلی نباید خسارت تأخیر بپردازد، ضامن هم از آن معاف می‌باشد.
- ۳- چنانچه ضامن تسهیلات گیرنده تعهد نموده باشد که در هر حال ولو در صورت ورشکستگی مضمون عنه، مطالبات بانک طلبکار، اعم از اصل و فرع را بپردازد، با توجه به مدلول مواد ۱۰ و ۲۱۹ قانون مدنی، ورشکستگی بدهکار اصلی مانع رجوع بانک طلبکار به ضامن و وثیقه‌گذار برای وصول اصل بدهی و متفرعات آن در حدود تعهد انجام یافته نمیشد و این فرض، منصرف از ماده ۶۹۱ قانون مدنی است.
